У пошані до піонерів – лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. No. 161. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 5-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1970 Ч. 161. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Пятниця, 4 вересня 1970

В АМЕРИЦІ

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛЕГІОН НА СВОЇЙ КОНВЕНЦІЇ в Портленді, Ореґон, прийняв резолюцію, в якій домагається, щоб Конґрес окремою поправкою до Конституції обмежив права Найвищого Суду ЗСА. Цю резолюцію Конвенція прийняла одноголосно. В ній говориться про те, що Найвищий Суд ЗСА своїми рішеннями послабив і вихолостив закон про внутрішню безпеку з 1950-го року. В іншій резолюції леґіоністи хвалять директора Еф Бі Ай Едгара Гувера за те, що дбайливо слідкує за підривною діяльністю Нової Лівиці, члени якої є організація Студентів за Демократичне Суспільство.

СЕНАТ 8-ГО ВЕРЕСНЯ МАЄ ПОЧАТИ працю над конституційною поправкою про скасування Колеґії Електорів і про те, що президента ЗСА мали б вибирати загальними виборами. Цю поправку прийняла Палата Репрезентантів ще у вересні 1969 року, але немає певности, чи знайдеться більшість двох третіх голосів, яка в Сенаті прийняла б цю зміну конституції. Провідник демократичної більшости в Сенаті Майк Менсфілд передбачає, що дискусія в цій справі потриває принаймні два тижні. Та противники цієї поправки говорять про шеститижневі дебати.

ШПИТАЛІ ЗВЕРТАЮТЬСЯ З ПРОСЬБОЮ до здорових людей жертвувати або продавати кров, бо шпиталі, звичайно під час вакаційного часу, не мають крови. І так в самому місті Ню Йорку треба пересічно по 1,000 півлітрів крови щоденно. Одна клініка, яка звичайно має 2.500 півлітрів крови, 3-го вересня не мала навіть однієї тисячки. В деяких підприємствах працівники дають постійно кров для шпиталів, а під час вакацій вони не можуть цього зробити, бо перебувають на відпустках. В найближчому тижні корпус кадетів у Вест Пойнті дасть кров для нюйоркських шпиталів.

ЧИСЛО ТОВАРІВ, ПРОДАНИХ В РОЗДРІБНОМУ продажу в серпні в місті Ню Йорку зменшилося на 5.6 відсотка в порівнянні з серпнем 1969-го року. Це зменшення настало не тільки тому, що не настали оптимістичні настрої серед покупців, але і тому, що цьогорічний серпень був найгарячішим місяцем впродовж останніх 15-ох років. Коли в перших днях вересня дещо похолодніло, то зараз оживився рух у крамницях, бо люди не мусили боятися спеки та вийти на вулиці міста. Впродовж 8-ох днів у серпні температура становила більше, як по 90 ступнів.

АДМІНІСТРАЦІЯ ХАРЧІВ І ЛІКІВ повідомила, що вона даватиме свої оцінки-вказівки для готових до споживання харчів, таких, як різні каші, що їх споживають на сніданки, і таких, як заморожені обіди, що їх треба загріти перед споживанням. Директор відділу харчів Вірджіл О. Водічка заявив, що продуценти цих харчів не мусіти діяти згідно з вказівками Адміністрації Харчів, але він сподівається, що вони зроблять це радо, бо тоді зможуть на харчах рекламувати, що ці харчі випродуковані згідно із вказівками Адміністрації Харчів і Ліків.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ВІДЗНАЧИВ 25-ті роковини капітуляції Японії статтями, в яких промовчано 4-річну війну Америки проти Японії, зате підкреслено, що Японію „перемогли" Совєти в тому одному місяці, в якому вони „воювали" — вже після Ялтинського договору. Військовий міністер маршал Андрей Гречко таврував на сторінках „Правди" Японію за її нібито відроджування „мілітаризму", а маршал Александер Васілевський, який у 1945 р. командував совєтськими військами на Далекому Сході, твердив, що скинення Америкою атомових бомб на Гірошіму й Наґасакі не було потрібне.

В ЯПОНІЇ МАЙЖЕ ПРОМОВЧАНО 25-ті роковини її капітуляції. Більшість японських газет не присвятили тим роковинам уваги ніякого місця, а життя в Японії плило в тому дні нормальним річищем, без ніяких відзначувань, жалоби і т. п.

В ІНДІЇ СТАЛАСЯ важлива подія: індійський парлямент 339 голосами проти 154 прийняв зголошений урядом прем'єра Індіри Ґанді зміну конституції, за якою позбавлено колишніх індійських магараджі їхніх титулів, платень і привілеїв. В 1947 році, коли Британія признала Індії незалежність, 279 магараджі погодилися на з'єднання їхніх провінцій в одну державу та вирекли своїх прав володарів, — в заміну за досмертну й дідичну платню. Ті платні становили разом 6,400.000 дол. річно. Комуністи й усі інші ліві партії палко підтримували ту постанову. Індіра Ґанді пішла на такий компроміс, що колишні індійські володарі-магараджі, які від 15 жовтня ц. р. стануть рядовими громадянами, дістануть якесь одноразове відшкодування, за яке йдуть ще індивідуальні переговори.

СОВЄТИ ОСКАРЖИЛИ Америку на Женевській конференції розброєння, що Америка нібито хоче зберегти хемічну зброю для користування нею у В'єтнамі й деінде. Совєтський представник Алєксєй Рощін зголосив був проєкт міжнародної конвенції про виключення й заборону одночасно хемічної та бактеріологічної зброї. Америка підтримала британський внесок, щоб розмежувати дискусію над хемічною та бактеріологічною зброєю. Але большевикам завжди залежить тільки на пропаганді, а не суті справи, і тому вони невдоволені становищем ЗСА і Британії.

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ПЕРЕДАНО в'єтнамцям понад 30 великих гелікоптерів і дальші човни прибережної морської фльоти: південно-в'єтнамська фльота перебирає на себе забезпеку й охорону надморського узбережжя, яке простягається на 1,200 миль. Командування перейняв південно-в'єтнамський капітан фльоти. Це дальший поважний крок на шляху в'єтнамізації В'єтнамської війни.

У КАМБОДЖІ ВІДНОВЛЕНО залізничний рух на маленькому 20-миллевому шляху від столиці Пномпеню до містечка Ват Денг. Зреш ою, від 17 червня ц. р. припинено там всякий залізничний рух, невдоволений воєнними діями: комуністичні війська й партизани поперерували рейки на просторі 530 миль, позривали мости й підмінували шляхи. Поїзд, що його пустили в минулу середу з Пномпеню до Ват Денг, мав 22 старі вагони і 50 пасажирів, що платили за квиток по 11 центів. Перед тим поїздом поїхав військовий поїзд з 200 вояками, а льокомотива пхала перед себе два вагони з мішками піску, щоб перевірити, чи шлях не заміновано. Поїзд їхав із швидкістю 25 миль на годину.

Ніксон гостив мехіканського президента

Коронадо, Каліфорнія. — Президент Ніксон 3-го вересня гостив державним прийняттям мехіканського президента Густава Діяза Ордаза. Президент Ніксон привітав мехіканського гостя на летовищі, а потім обидва Президенти їхали вулицями цього маленького містечка до готелю дель Коронадо, де відбулося державне прийняття мехіканського гостя, якій недавно подібно вгощував американського гостя в Пуерто Валарта, де обидва державні мужі успішно розв'язали кордонні проблеми Президент Ніксон говорив про добрі сусідські відносини між обидвома країнами, і про те, що „мехіканські американці" багато зробили для Америки, і тому їм належаться за це рівні права з іншими американцями, що не завжди ділося в минулому. В прийнятті взяли участь 600 осіб.

Панама відкидає американські пропозиції в справі Каналу

Панама Сиґі. — Представник Панамської Республіки формально повідомив Уряд ЗСА про те, що всі три проєкти, які Америка в 1967-му році предложила була Панамі, не надаються на це, щоб на їх основі скласти новий статут для Зони Панамського Каналу, в якому вирішувалося б також і справу оборони Панамського Каналу, що був відкритий в 1903 році рік після того, як Панама відорвалася була від Колюмбії. Вирішний голос в панамському уряді має тепер генерал Омар Торріхос Геррера, який прийшов до влади внаслідок військового перевороту 11-го жовтня 1968-го року, коли скинено президента Арнульфа Аріяса 11 днів після того, як він обійняв був цей уряд згідно з виборами. Офіційним президентом Панами є Деметріо Лакас. Генерал Торріхос, який має силу, бо командує 6,000 панамською армією, проєктує, щоб панамський президент Лакас конферував із президентом Ніксоном, після чого могли б відбутися переговори між Панамою і ЗСА в справі Зони Панамського Каналу та будови нового каналу через Панаму.

Співробітник спікера Палати Репрезентантів засуджений до 2.5 року тюрми

Ню Йорк. — Найближчий співробітник спікера Палати Репрезентантів Джана Мек-Кормека д-р Мартин Свейґ дістав кару 30 місяців тюрми і $2,000 грошової кари за кривоприсягу. Суд присяжних визнав його винним 9-го липня ц.р. в тому, що він під присягою заявляв про своє невмішування до урядових агенцій, використовуючи своє становище співпрацівника спікера Палати. Він інтервеніював в справі звільнення зі служби у збройних силах ЗСА. Підсудний заявив судді, який проголошував йому висоту кари, що він, якщо і зробив щось незгідне з законом, то не думав це робити і не хотів нікому шкодити. Суддя Марвін Е. Френкел заявив, що він мусить визначити кару підсудному, що завинив у корупції. Прокуратор вияснив, що підсудний не вияснив цієї справи на суді, і досі не знати, як далеко дів цей підкуп.

Д-р Ю. Білецький, основоположник 487-го Відділу УНС, помер у Ст. Пол

Ветеринарний лікар д-р Юрій Білецький, що був одним із основоположників 487-го Відділу Українського Народного Союзу, що його зорганізовано в 1952-му році при допомозі тодішнього організатора УНСоюзу і теперь уже покійного Олекси Литвиненка, помер наґло в Ст. Пол в Міннесоті 31-го серпня ц. р. — інформує секретар цього Відділу п. М. Денисюк. Св. п. д-р Ю. Білецький народився в Коберницях, в Західній Україні, 25-го березня 1892-го року. Помер від недуги серця в амбулянсі в дорозі до лікарні. Був активним членом Громади, зокрема Відділу УНСоюзу, в якому деякий час займав пост контролера. Осиротив дружину Іванну, сина Володимира та сестру Марію Білецьку. Похорон відбувся в четвер, 3-го вересня.

„СОЮЗІВКА НА ВЕСЕЛО"

Вечір пісні, танку і гумору „Союзівка на весело"; заповіджений на суботу 5 вересня ц. р. у великій залі „Веселки" на Союзівці, буде відбуватися при мистецькому оформленні керівників Ансамблю Союзівки: Ірени Біскун (друга з правого боку) і Володимира Добушака (перший зліва) — музика, Марусі Штинь (друга зліва) — спів та Романа Строцького — танок. У програмі вечора виступатимуть також Ікер — Іван Керницький та Володимир Гентіш. Репетуватиме Аня Дидик. Співатимуть, крім М. Штинь, Маруся Вишинська і Зірка Глоба.

82-ге засідання Паризької конференції про В'єтнам — знову невдачне

Париж. — У четвер 3-го вересня ц. р. відбулося вже 82-ге з черги засідання Паризької конференції про В'єтнам, але знову без ніякого позитивного висліду. Єдина зміна, яка зайшла від 9-ох місяців, це приявність голови північно - в'єтнамської делеґації Хуана Туї, який збойкотував конференцію після того, як президент Ніксон залишив на становищі голови американської делеґації Філіппа Габіба, заступника Генрі Кебота Ладжа: Туї вважав, що Габіб не є рівнорядний йому за рангою і стажем партнером. Після того, як Ніксон призначив в минулому місяці на голову делеґації ЗСА видатного дипломата Дейвіда К. Е. Бруса, Туї вернувся з Ганою. Дейвід Брус закликав у своєму короткій вступний промові, щоб обидві сторони відмовилися від пропаганди і різких слів та приступили до ділових дебат для добра миру. Хуан Туї відповів, що він не бачить ніякої зміни в американській позиції та повторив давні вимоги комуністів: відкликати без ніяких застережень всі без винятку американські війська з В'єтнаму та погодитися на коаліційний уряд у Південному В'єтнамі, який з черги розпочав би переговори про ступневе з'єднання В'єтнаму. Хуан Туї і його пресовий речник твердили, що він, Хуан Туї, вернувся до Парижу, займаючи вже „гнучкий і примирливий" підхід, який, мовляв, видний у тому, що він погоджується, щоб в коаліційному уряді Південного В'єтнаму були репрезентовані всі політичні напрямки і кола включно з видатними політичними еміґрантами. Зате він відкинув суґестію групи американських сенаторів, щоб негайно проголосити воєнне перемир'я. Коментатори вбачають деякі вигляди на вихід Паризької конференції із сліпого кута у тому, що 1) сподіваються відновлення „приватних" і строго засекречених розмов між головами обох головних делеґацій — Америки і Північного В'єтнаму і 2) відіграння посередницької ролі прибулим до Парижу видатним генералом політиком з Південного В'єтнаму, Траян Ван Даном, який є приятелем і однодумцем ген. Дуонґ Ван Міня, антикомуніста, проте противника теперішніх проводирів у Південному В'єтнамі, президента Нґуєна Ван Тіє і віце-президента Нґуєна Као Кі. Комуністи заявили були, що вони погодились би на безпосередні мирові переговори з Південним В'єтнамом, якби на чолі його уряду став ген. Дуонґ Ван Мінь.

Женевська конференція розброєння прийняла нову важливу постанову

Женева. — 24-членна конференція розброєння перервала свої наради з уваги на недалеку нову сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, при чому прийняла на своєму останньому засіданні у четвер 3 вересня ц.р. постанову, яка забороняє використовування дна морів для атомово-ракетних вииздень, поза 12-милевою прибережною смугою. Не голосувало за ту резолюцію тільки Мехіко, вважаючи, що застереження щодо 12-тимилевої прибережної смуги сформульоване неясно, бо, мовляв, не відомо, чи, наприклад, Америка не дістала право льокувати свою атомову зброю у 12милевій прибережній смузі Мехіка, або СССР — Польщі. Припускають, що ту постанову, яку зформулювали ЗСА і СССР, приймуть без дискусії на Генеральній Асамблеї ОН. Зате не дійшло до згоди на Женевській конференції розброєння щодо заборони хемічної і бактеріологічної зброї.

Відновлення переговорів між Ізраїлем і арабами — далі під знаком запиту

Єрусалим. — Ізраїльські керівні кола висловили вдоволення, що американський Уряд офіційно признав, що Єгипет порушив воєнне перемир'я, але наполягають, щоб Єгипет і Совєти відтягнули з-над Суезького каналу становища протилетунських ракет на позиції, що їх займали перед проголошенням 7 серпня ц. р. Американський Уряд вважає таку вимогу „нереалістичною" та вимагає тільки гарантії збоку ССР і Єгипту, що не буде дальшого порушування ними перемир'я. Але СССР і Єгипет не признаються до ніякого порушення перемир'я, дармащо репрезентанти ЗСА в Москві і Каїро будім-то пред'явили докази на свої твердження. Єгипетські газети оприлюднили великими літерами, що Ізраїль погрожує відновленням воєнних дій, але в усіх єгипетських містах панує спокій: єгипетські араби, коментують кореспонденти, мають тепер почуття своєї безпеки, яку вбачають у доставлених їм Совєтами протилетунських ракетах. В усякому разі — в найкращому випадку Ізраїлем і арабами за посередництвом шведського дипломата Гуннара Ярінґа не відновляться швидше, як у половині другого місяця. ЗСА рішуче перестерегли Ізраїль, щоб той не зламав перемир'я бомбардуванням нових совєтсько-єгипетських ракетних становищ. В Ізраїлі огірчення проти Америки, що вона легковажно ставиться до порушення Совєтами й Єгиптом воєнного перемир'я та що не хочуть негайно доставити Ізраїлеві багато дальших сучасних бомбовиків.

Під будинком амбасади ЗСА в Атенах вибухла сильна бомба

Атени. — На паркувальній площі біля будинку американської амбасади в Атенах у Греції вибухла сильна бомба, яка вбила двоє осіб, цілком знищила їхнє авто, пошкодила ще кілька інших авт та вибила вікна в амбасаді. Згинули 31-річна італійка Марія Анджелоні і її 25-річний приятель Георг Теекурис, грецький студент із Кіпру. Поліція твердить, що ці дві особи впали жертвою власної зимови і плянованої ними проти американської амбасади атентату. Знайдено докази, що вони плянували вибухати в тому самому дні вечером до Італії. Задля перевезення під амбасаду вибухових матеріялів вони позичили авто в одного приятеля, шведського туриста. В січні ц. р., швидко після приїзду до Атен нового американського амбасадора Генрі Дж. Таски, знайдено і своєчасно розряджено бомбу в туалеті в будинку американської амбасади. Лівії екстремісти, які борються проти існуючого в Греції правого режиму, озлоблені тим, що Америка, яка нібито сприяє тому урядові та з ним співпрацює. Названий американський амбасадор різко натаврував цей останній замах, як безглуздий і жорстокий акт.

Стейтова Конвенція АФП-НЮ підтримує кандидатуру Рокефеллера

Ню Йорк. — Стейтова Конвенція Американської Федерації Праці - Конґресу Індустріяльних Організацій вперше в історії вирішила підтримати кандидатуру не демократичного, тільки республіканського кандидата Нелсона А. Рокефеллера, який старається про перевибір на четверту каденцію. Рішення конвенції тим цікавіше, що демократичний кандидат Артур Дж. Голдберґ був правним дорадником кількох робітничих спілок і секретарем праці. Конвенція оваційно вітала губернатора Рокефеллера, коли він з'явився на залі нарад, де були присутні 1,500 делеґатів. Прихильники Голдберга велли завзяту боротьбу на Конвенції, але не змогли здобути більшости для колишнього секретаря праці. Рокефеллер промовляв на Конвенції, і делеґати 32 рази переривали його промову оплесками. Губернатор говорив про свої осяги, головним чином в економічній ділянці, щоб збільшувати число варстатів праці.

70-річчя проф. Володимира Кубійовича відзначать у Чикаґо вже 19-го вересня

Чикаґо. (М. Д.) — Міжорганізаційний комітет для відзначення 70-річчя проф. Володимира Кубійовича, головного редактора гаслової й англомовної Енциклопедії Українознавства, провідного наукового, громадського і політичного діяча нашого часу, повідомляє, що зустріч громадян Чикаґо з проф. В. Кубійовичем в її д будеться вже в суботу 19 вересня ц. р. Буде відбуватися ця зустріч в готелі Шератон при 505 Норт Мичиґен Евню. У програмі зустрічі о год. 6. коктейль, о 7:30 — вечеря. Головними промовцями під час зустрічі будуть д-р Вас. Маркусь та інж. Богдан Вілинський. Промовлятиме також ювілят — проф. Володимир Кубійович. Після зустрічі, починаючи з 9-ої год., відбудеться в залях цього ж готелю баль. Комітет зустрічі, створений за почином Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Чикаґо з нагоди 20-річчя її існування, запрошує до численної участи в зустрічі й балю українське громадянство Чикаґо і зокрема молодь. Увесь прибуток із зустрічі призначений на закінчення друкування гаслової „Енциклопедії Українознавства".

Видано чергове число журналу „Український Історик"

Ню Йорк. — Одинокий на еміґрації український історичний журнал, що його видає очолюване проф. Олександром Оглоблиним Українське Історичне Товариство за головною редакцією проф. Любомира Винаря, продовжує появлятися і останнім часом вийшло друком чергове 4(24) число цього журналу на 136 сторінок формату вісімки. На зміст цього числа „Українського Історика" склалися статті сл.п. проф. Я. Пастернака про Олега Кандибу, як археолога-дослідника, О. Оглоблина, п.н. „Українська церковна історіографія", закінчення статті В. Міякова-Скорохода про В. Дорошенка, стаття М. Антоновича п.н. „П. Куліш в оцінці І. Нечуя-Левицького" та М. Ждана про проф. Миколу Чубатого з приводу його 80-річчя з окремо зібраною бібліографією його праць. В дальшому надруковані: огляд (англійською мовою) проф. О. Пріцака про українознавство в Гарвардському Університеті, спогад О. Вінтоняка про померлого недавно дослідника українсько-шведських взаємин Б. Кентржинського, листи М. Грушевського до Т. Починка в опрацюванні М. Антоновича, як також стаття Л. Шанковського про нарис історії Січових Стрільців. Завершують це багате на зміст число „Українського Історика" рецензії С. Процюка, М. Ждана, Л. Биковського та В. Кисілевського, як також численні бібліографічні нотатки та хроніка діяльності Українського Історичного Товариства й Української Вільної Академії Наук.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

ВИРУБУЮТЬ ДУБОВИЙ ГАЙ

Над річкою Сіверський Дінець біля Слов'яногорську росте великий дубовий гай, оголошений „природним заповідником". Але, інформувала „Правда" з 27 серпня, „туристи і відпочиникові, не дивлячись на заклики зберігати ліс, озброюються сокирами й вирубують його. В гаї Слов'яногорську гине все живе в ньому дерев, усе більше пеньків". Ніхто не звертає уваги на два щити-написи, що це „заповідник природи". Десятки дістали, звичайно, по засулзі", не подаючи вина, постили покари.

15 ТОМІВ СУДОВОЇ СПРАВИ

„Народний суд Жовтневого району міста Києва" списав 15 томів справи продавців: Ротманського, Мойсеєва, Іващенка та Гейлера. Всі вони з вищою освітою, видавали себе за юристів, представників будівельних контор, відповідальних фахівців, обіцяли людям купити без черги авто, поселити в новому будинку, допомогти вступити в інститут тощо. Нзобіцявши, забирали гроші і скривались. Щоб вирнути в іншому місці. В рецидевістки Іващенко знайшли під час обшуку приховання 56 тисяч рублів. „Радянська Україна" з 23 серпня писала, що „високоосвічені продавці дістали, звичайно, по засулзі", не подаючи вини постили покари.

НОВІ РОДОВИЩА ГАЗУ В УКРАЇНІ

„Східньоукраїнська газова провінція, в центрі якої лежить Шебалинка, поширює свої межі", сказано в московській „Правді" з 31 серпня. Нові родовища підземного природного газу знайдено на глибині в 2.400 метрів. „Колективи промислів, готуючись до 24 з'їзду партії, зобов'язались дати в цьому році 620 мільйонів кубометрів газу понад плян".

НЕГРИ В ГУЦУЛЬСЬКИХ СТРОЯХ

Група африканських студентів, які вчаться у вищих наукових закладах у Львові, створила музично-вокальний ансамбль „Леви". Газета „Культура і Життя" з 2 серпня помістила фотознимку, на якій видно барабанщика з Гани, Африка, Дж. Коста: „У їхньому репертуарі пісні рідної Африки, українські і російські мелодії. Студенти часто виступають у заводських палацах культури, в колгоспних клюбах"... Всі учасники ансамблю зодягнені в народні гуцульські строї, на барабані намальовані леви.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

День Праці – день відпочинку

Американський День Праці, щорічне державне свято у перший понеділок вересня, не має нічого спільного з першотравневим робітничим святом, що його встановив був в Европі Другий Інтернаціонал у 1889 р. у справедливій тоді боортьбі за покращання робітничої долі. Не має він нічого спільного з так званим робітничим святом 1-го травня в комуністичних державах, коли їхні диктаторські правителі влаштовують трафаретні військові паради з маніфестацією своєї збройної сили. Тільки в останніх роках, уже під впливом Заходу, включається у ті комуністичні вуличні походи також мобілізовані партійним апаратом „здисципліновані ряди" різних підлеглих режимові молодечих, спортових і їм подібних організацій.

Американський День Праці — насправді день розваги й відпочинку. Це триденний „великий кінець тижня", коли мільйони мешканців великих міст їдуть у гори ,над море й над озера, а мільйони мешканців малих міст і містечок їдуть на розвагу до метрополій, коли на першому місці стоїть використовування існуючого добробуту, а не боротьба за нього. Цей найвищий у світі добробут здобуто внаслідок затруднення кругло 80 мільйонів осіб і завдяки феноменові, що його не передбачали Карл Маркс та його послідовники і що його по нинішній день не розуміють комуністичні володарі ані їхні невільники-громадяни: що світ праці в Америці — це не тільки робітники, але й працедавці, бо одні й другі заінтересовані в розвитку промислу й торгівлі. Світ праці — це так само армія державних службовців, які є вільними людьми, незалежними у своїх думках і своїм життьовім плянуванні від держави-хлібодавця.

Американський щорічний День Праці пригадує теж, що власне американське робітництво — найбільш антикомуністичне. Воно пересвідчилось на власній долі, що гідні людські умовини праці й високий добробут можна осягнути тільки в умовинах демократичної волі. І американське робітництво стоїть у перших лавах оборонців демократії проти всіх тих, які прикриваючись її фірмою, підривають її, утотожнюючи волю із сваволею. І тому демократичний устрій в Америці такий тривкий, що базується в першу чергу на 80-мільйоновій армії працюючих людей, вірних ідеалам волі, традиції та пошанування прав своїх і чужих.

Новий громадський сезон

День Праці першого понеділка у вересні є неначе традиційним формальним закінченням вакаційного сезону в Америці. Під час нестерпної, особливо на Сході Америки, літньої спеки завмирає громадське життя. Кожне діло роблять люди, а люди роз'їздяться на ферії. Коли весна-літо є порами року, які вимагають найбільшої праці від селян, то осінь-зима — це пори року найжвавішої громадської праці. Власне з початком вересня вже „пахне осінню", недалекий вже новий шкільний рік, час відновити перервані чи відкладені громадські справи.

У „великому кінці тижня", з яким пов'язаний День Праці, традиційно відбуваються з'їзди всіх наших молодечих організацій. Пласт, СУМА, ОДУМ за тижні наперед заповідають свої з'їзди, конференції, конґреси. Молодь перша рухається. На „Союзівці" також уже традиційні спортові змагання. На вересень-жовтень уже заповіли свої наради верхівки різних найбільших і найповажніших українських установ і організацій в Америці й Канаді.

Спортові змагання і з'їзди молодечих організацій активізують молодь і актуалізують їх проблеми. Старше громадянство радіє, бачачи ряди своїх синів і доньок, які прийдуть на зміну батькам на громадських стійках. Тільки жаль, що ті ряди ще далеко не охоплюють всієї нашої молоді. Тим більше треба дорожити існуючим молодечим активом.

На адресу організацій, які в цих і наступних днях та тижнях відновлять свою працю, можна висловити побажання, щоб вони на своїх зборах і нарадах не попадали в шаблон: звіти, схвалення абсолюторії, вибір нової управи . . . Це речі формальні, а суттю є зміст і характер праці. З кожним дальшим роком перебування громади в діяспорі поглиблюються і ускладнюються проблеми. Проблема двох батьківщин, проблема двомовности, проблема такої діяльности „старших" установ і організацій, щоб вони діяли в користь української визвольної справи і дальшого існування вільної громади. Вона не загине, вона існуватиме далі, але й не продовжуватиме свого існування „автоматично". Вона буде такою, як ми її зформуємо, який ми дамо їй духовий зміст. Для цього треба не патріотичних слів, а сірої буденної праці. Це й варто усвідомити собі на початку нового сезону громадської активности і відповідно поступати .

Валерій Остапенко

ПАРТИЗАНИ

На Ніженщині, там, де з півночі підходять чернігівські ліси, є стародавнє село Володькина Дівиця, яке, крім цієї царевої назви, має ще й другу,дану від народу — „Партизанське". З давніхдавен у тому селі заведено, що як тільки десь в околицях з'явиться ворог — усе село йде в ліс. Звідти ,об'єднані спільною метою в один збройний загін-„партію", селяни, на свій селянський спосіб, ведуть боротьбу проти ворогів. Наслідки такої боротьби завжди залежать від зовнішніх обставин: якщо в краю переможуть „свої", лісові бійці вертаються до рідного села героями, якщо ж переможе ворог, тоді всіх їх чекає найтяжча доля переможеного.

Оця маленька довідка з історії одного українського села може послужити клясичним прикладом при поясненні, хто такі партизани.

Звичайно, слово „партизани" має конкретне, без усяких прикладів, пояснення. Так, за офіційною термінологією партизани — це учасники народної війни, ті, що добровільно взялися за зброю, ведуть боротьбу проти загарбників і не входять до складу реґулярної армії.

Партизани об'єднуються в загони, — в групи, бриґади, з'єднання. Якщо партизанськими діями охоплена більша територія — це партизанський рух. При одній меті і при одному командуванні партизанський рух переходить у партизанську війну. Особливості ж та перевага партизанської війни полягають у різноманітності форм та засобів боротьби.

Історія партизанів так само стара, як історія воєн. Уже в часи походів Александра Македонського і Юлія Цезаря на їхні обози та лінії комунікації нападали партизани. Активно діяли партизани в Еспанії під час наполеонівської навали в Росії у 1812 році, під проводом Ґарібальді в запіллі австрійської армії, у франко-пруську війну.

З різними партизанськими рухами тісно пов'язана історія України. Фактично ліпші форми та методи партизанської боротьби, найбільш яскраві, правдиві типи партизанів дала Україна.

Під час Визвольних Змагань на Україні діяло багато різних партизанських загонів. Ними командували переважно здібні ватажки-самородки, серед яких особливо відзначився Юрко Тютюнник — старшина Армії УНР і великий знавець партизанської справи. Були й менші, „незалежні", як Зелений, Струк, Маруся, Добрий Вечір і творець комбінованої тактики „вогню і коліс" — Махно. Тоді ж на Україні, по другу сторону „ідеологічного бар'єру", діяли також здібні партизанські провідники — Котовський, Щорс, Кочубей, Жлоба.

Дії цих усіх партизанських командирів характеризувалися надзвичайною швидкістю та несподіваністю, а головне тактикою короткого бою — в умовах кожної місцевости, у кожну пору доби та при кожній погоді. Партизани України тих часів доказали всім іншим партизанам, що можна успішно діяти не тільки в горах, лісах та джунглях, а також на відкритій місцевості, в умовах широких степів, якими так багата Україна.

Друга світова війна внесла значні зміни в діях партизанів. Особливо на східньому та балканському фронтах в ході війни виникла потреба формувати з окремих партизанських загонів партизанські з'єднання, здібні виконувати бойові завдання не тільки тактичного, а також оперативного значення. Змінився й сам характер партизанських дій: крім нападів на ворожі штаби та лінії комунікації, крім політичного терору та економічного саботажу — партизани другої світової війни могли самостійно виконувати функції частин реґулярної армії.

Українська Повстанська Армія — в силу своєї політичної мети, національної структури, системи вишколу, дисципліни, судового кодексу та тексту вояцької присяги — має повне право зайняти місце в ряді реґулярних армій. Але в основі бойових дій УПА була партизанська тактика, що сприяло розвиткові нових форм та методів партизанської війни взагалі. Крім того, мавши певні прикмети кадрової армії, УПА створила дуже цінний тип вояка — кадровика і партизана в одній особі.

Тепер, в добу т. зв. „малих воєн", дії партизанів не припинилися. Уже довгий час активно діють партизани у В'єтнамі. Партизанські рухи починають все більше охоплювати країни Середнього Сходу та Південної Америки. Кажуть, що при евентуальній третій світовій війні, з її атомовою бомбою, партизани не припинять свого існування, навпаки, вони лишаться чи не єдиною реальною силою після „світової катастрофи".

Тепер напевно немає на світі людини, яка б не знала, хто такі партизани. Про них щоденно повідомляє преса, їхні образи виводять в романах, в кінофільмах, театральних п'єсах, навіть у балеті ,як от „партизани" Мойсеєва. Тепер для багатьох народів світу партизани стали символом найбільшого патріотизму та героїки.

І дивна річ, не зважаючи на все це, не зважаючи на суто народне походження, суто народну природу партизанських рухів — більшість дивиться на них як на щось нелеґальне, поза законом, що не вміщується в рамки „леґальної" політики, дипломатії, війни. Зловлених партизанів звичайно не трактують як полонених реґулярної армії, їх часто судять воєннопольовим судом нарівні з диверсантами, саботажниками, шпигунами, а то й просто, без усякого суду, карають на смерть. Можна часто почути, як партизанів, цих учасників народної війни, називають „кримінальстами", „бандитами".

І все це відбувається при умовинах, що партизанські дії є повністю леґалізовані міжнародним правом і реґулюються нормами цього права про „комбатантів". Порушення ж цих норм розглядається як воєнний злочин.

Правове положення партизанів було устійнене на Гаазькій конвенції 1907 р. і остаточно уреґульоване Женевською конвенцією 1949 р. В положенні Гаазької конвенції про закони та обичаї війни сказано, що всі закони ,права і обов'язки на війні стосуються не тільки реґулярних армій, а також різних добровольчих загонів. Під тиском світової опінії Женевська конвенція 1949 р. ще більше поширила закони війни на партизанів. Так, 4 ст. Женевської конвенції про поводження з воєннополоненими зобов'язує воюючі сторони дотримуватись цієї статті також у відношенні учасників партизанської війни. В усіх інших, не передбачених випадках партизани лишаються під охороною міжнародного права — „оскільки це право засноване на народних звичаях, законах людяности і відповідає вимогам світової суспільної опінії" . . .

Так все це виглядає юридично. Фактично ж усі ті постанови обох конвенцій мало-хто визнає. Не визнають їх і партизани. Вони дивляться на всі ці міжнародні конвенції, постанови, угоди, норми, параграфи, як на явний обман у міжнародному маштабі.

І не дивно, що при такому жонґлюванні міжнародним правом, передусім самими ж його творцями, партизани створили своє власне право. І цим правом є — „право лісу".

М. Петрович

МИР НА ЗАХОДІ, ВОЄННА ПІДГОТОВА НА СХОДІ

Під час перебування в столиці Казахстану Алма-Аті з нагоди 50-ліття „незалежности" Казахстанської ССР (до речі, настільки протягом „цілинного періоду" русифікованої, що місцеве казахське населення творить тепер всього лише 30 відсотків, але це не перешкоджає совєтській пропаґанді говорити про „великі досягнення" совєтської національної політики в Казахстані), Брежнєв у своїй доповіді сказав між іншим, що нормалізація стосунків з Німецькою Федеральною Республікою не є скерована проти Китаю. На думку Брежнєва, твердження, начебто підписання договору з Західньою Німеччиною має дати СССР вільну руку на Далекому Сході й зміцнити натиск на Китай, є вигадкою й наклепом „імперіялістичних сил". Політика СССР супроти Китаю, сказав Брежнєв, має за мету нормалізацію взаємних стосунків між Москвою і Пейпінґом, що лежить в інтересі світових соціялістичних сил, як також привернення добросусідських стосунків з китайським народом.

Проте, через декілька годин після цієї „миролюбної" промови Брежнєва відбулася в Алма-Аті військова парада, в якій взяли участь масові совєтські з'єднання і на якій маніфестаційно продемонстровано совєтську мілітарну потугу на Далекому Сході, включно з наймодернішими видами зброї. Ніхто в світі не сумнівається, що ця демонстрація сили була скерована проти Китаю і що всі миролюбні заяви Брежнєва були звичайним пропаґандивним блефом в клясичному совєтському стилі.

Як відзначила світова преса, присутні на цій параді західні дипломати ствердили велике збільшення совєтських збройних сил на Далекому Сході у порівнянні з кількома попередніми роками. Західні військові спеціялісти, які уважно слідкують за розвитком подій на Близькому Сході, наводять у своїх звідомленнях дуже докладні відомості про розвиток совєтських воєнно-підготовних заходів на китайському кордоні. Згідно з їхніми даними в Сибіру, в Середній Азії і на Далекому Сході в бойовій готовості розміщено під сучасну пору до 45 совєтських дивізій. 25 інших дивізій розміщено так, що їх військове керівництво може кожної хвилини перекинути на китайський кордон. Отже, разом тепер у бойовій готовості проти Китаю стоїть 70 дивізій — півтора мільйона бійців, виряджених наймодернішою зброєю. Крім того протягом останнього часу збудовано в СССР десятки нових летовищ, з яких, на думку західніх спеціялістів, можна протягом декількох тижнів перекинути на китайські кордони ще 60 дивізій.

Ніхто, очевидно, не повірить, що вся ця величезна концентрація збройних сил, до того ж пов'язана з подібною концентрацією повітряної і ракетно - атомової зброї має тільки оборонний характер. Ще п'ять років тому стояло на великих сибірських просторах 14 армійських дивізій, тепер ці збройні сили збільшилися десятикратно. Німецький військовий дослідник Фердинанд Мікше у своїй книжці „Капітуляція без війни", заторкуючи можливості китайсько-російської війни, пише, що для ведення такої війни Москва мусіла б на китайському кордоні сконцентрувати яких 150 дивізій і до того сильні з'єднання військово-повітряних сил. З наведених вище даних видно, що бойова готовість совєтських збройних сил разом з можливостями кожної хвилини перекинути проти Китаю 60 дивізій становить уже 130 дивізій.

Проте, слід не забувати, що це ще не всі збройні сили, якими Москва розпоряджає на Сибіру і на Далекому Сході. Недавно відбувся цілий ряд нарад представників держав Варшавського пакту, на яких обговорювано плян перегрупування всіх збройних сил Варшавського пакту, тобто й несовєтських, і перекинення на Схід певного числа сателітних дивізій. Немає сумніву, що відпруження на Заході, зокрема підписання договору з Німецькою Федеральною Республікою, дасть можливість Москві перевести цей плян у життя. Теоретично в цьому напрямі уже давно йде підготова під гаслом спільного фронту проти всіх ворогів „соціялістичного табору" і тільки Румунія не підпорядкувалася тому. До того ж також слід ще врахувати монгольські збройні сили, повністю підпорядковані Москві. Як повідомляв свого часу американський журналіст Солсбері, в Монголії повною парою йде розбудова совєтських стратегічних точок і ціла країна наповнена совєтськими збройними силами.

Тоді, як совєтська концентрація збройних сил вздовж китайського кордону має явно офензивний хаарктер, і можна бути певним, що відпруження на Заході цей офензивний характер ще збільшить, китайці підготовляються радше до дефензивної війни, сполученої з масовою партизанською війною. З боку Китаю, на думку знавців, сконцентровано на кордоні понад два мільйони вояків так званого народного ополчення, яке цементує ударна кількасоттисячна сила реґулярної, добре озброєної армії. В китайській Внутрішній Монголії, вздовж кордонів Монгольської Народної Республіки розбудовується оборонну систему, яка на випадок війни з СССР має прикривати підступ до Пейпінґу.

Крім того в районі Пейпінґу побудовано ракетні майданці, з яких можна випускати ракети на Західній Сибір і Примор'я, а з Сінкіянгу на Західній Сибір, Середню Азію і навіть на Европейську Росію. Проте, Китай ще не розпоряджає великою ракетно-нуклеарною силою, як також і відповідним числом літаків, щоб витримати совєтські удари, чи навіть самим ударити з відповідною силою. Тому в Китаї зі зміценою силою продукують літаки (300 до 400 машин місячно, головно типу МІГ-19), а також гармати й танки. Китайські стратеги розраховують на довшу масову війну, яка велася б у запіллі ворога і в якій брали б участь 30-40 мільйонів партизанів.

Згаданий уже Мікше пише, що совєтський генеральний штаб рахується з можливостями вибуху війни з Китаєм. Немає жадного сумніву, що замирення на Заході передусім спричинене можливістю вибуху такої війни.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, що запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

З НАШИХ БУДНІВ

ПОРЯДНИЙ ХЛОПЕЦЬ

Зустрів його над басейном, так само „замученого" капіталістичною Америкою (175 фунтів живої ваги!), як і я, грішний . . .

— Як життя юне-молоде? — питаю.

— „Не питай, чого в мене заплакані очі", — відповів сольоспівом приятель. — А все через твого „Лиса Микиту"-гайдамаку! Ви пустили у вакаційному числі журналу гасло: „Вези дівку на Союзівку!" — а в мене дівки немає, от я й привіз сюди свого парубка.

— Може його приворожить яка русалка?..

— Господи!.. Та коли б приворожила! А то я маю клопіт з цим калікою... Проблему!

— А що він, батяр? Ледащо?

— Ні, навпаки, занорядний хлопчисько! І тому йому тяжко знайти собі дівчину. Ти собі уяви, що він уже вісім років працює касиром у банку і ще досі ніхто його не ограбив.

— Ну, то мусить бути порядна дитина, — кажу.

— Отож!.. А поза тим моя покійна жінка, а його мама, що походила, як це колись казали, з доброго дому, так його виховала, що тепер із цим вихованням ні в кут, ані в двері. Завжди, бувало, небіжка напоминала хлопця: „Юрчику, будь чемний до дівчат, не поводься, як дикун, будь джентлменом! Як зустрінеш дівчину з мамою, то гарно вклонися їй, скажи „цілую ручки", і представся, як називаєшся..." То йому, офермі, так це „цілую ручки" вбилося в голову, що він ще й тепер цілуюручкається і ґречно, з фасоном кланяється, а дівчата, річ ясна, сміються з нього: „Ти, кажуть, з котрого сторіччя походиш, що це в тебе за такі чудернацькі манери і навіщо тобі цей ідіотський бонтон придався?" Одне слово — в наші часи дівчата просто тікають від порядного, добре вихованого хлопця...

— Так, це справді проблема, — кажу. — А скільки в нього років, у твого Юрка?

— Скоро буде тридцятка на карку, — зідхнув приятель. — Ситуація покищо не катастрофічна, але вже кризова. Треба хлопця рятувати. Тому я припер його на Союзівку. Кажуть, цей Квасище, то якийсь маґік, чародій, сватає і вінчає молодих людей табунами! Може підшукає щось відповідне і для мого парубка.

— А ти вже говорив з ним на цю тему?

— Говорив... Обіцяв подати помічну руку, хоч не ґарантує успіх. Признав мені рацію, що батяреві легше одружитися, ніж порядному хлопцеві. Але не треба, сказав, втрачати надії... Бозя ласкава, —сказав. Порадив залишити хлопця на так званий довгий вікенд Свята Праці, бо тоді збирається на Союзівці цього дівочого квіту та з усього світу... Як уже тоді не знайде собі дівчини або дівчина його, — то пиши пропало!

Ікер

КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА В АПОСТОЛЕСІ

Буенос Айрес. — В Українській Семінарії в Апостолес для середньошкільної молоді створено курс українознавства: тричі на тиждень молодь вивчає українську мову, релігійний обряд, літературу ,спів, тепер додано кур українських танців. Крім того, працює суботня українська школа. На курсах і в суботній школі дітей і молодь вчать о. д-р В. Ковалик, ЧСВВ, і о. П. Нюнька, ЧСВВ. Отець П. Нюнька кожної суботи по полудні їздить ще й до містечка Сан Хозе, сказано в тижневику „Наш Клич" ч. 18/1970, де навчає молодь українознавства й готує з ними п'єсу В. Куліша „Ліс шумить", на відзначення 20-річчя смерти головного командира УПА ген.-хор. Т. Чупринки-Шухевича.

Д-р Іларіон Калиневич

БІБЛІОТЕКАРСТВО ЯК НОВА ПРОФЕСІЯ

(2)

В середніх віках найбільше чернецтво заслужилося у впорядкуванні і переписуванні книг, переважно релігійного характеру.

На Русі - Україні, як згадує літописець, Ярослав Мудрий збирав книги, наймав переписувачів - каліграфів і навіть силою вербував переписувачів до своєї книгозбірні, що містилась при церкві св. Софії.

Особливі заслуги у книжній справі на старій Русі мав князь Володимир Василькович. Він сам переписував книги, їх орнаментував і впорядковував. У той час не всі наші князі вміли писати й читати. До таких винятків належав Володимир Василькович, і вже тому літописець називає його „великим філософом, якого не було перед ним і не буде по ньому".

Отже, бачимо, що книгознавство у давні часи було побічним заняттям еліти, що любила книги, сама їх писала і могла собі дозволити їх купувати, що в ті часи було дуже дорогим ділом. Так, наприклад, у Польщі за одну біблію можна було набути ціле село з поважним мастком. Не інакше було в часи гуманізму і ренесансу.

Винахід книгодрукування в 1456 році обнизив ціну на книги в Европі майже на 80 відсотків і тим самим створив можливість її поширення серед верств, які перед тим могли тільки мріяти про купно книг. Ця епохальна подія дає почин до заклалання великих бібліотек, які постають при катедрах, монастирах, університетах.

Упорядковують і клясифікують книжки в цих книгозбірнях все ще не фахові бібліотекарі, які книгознавством займаються тільки з конечности або із замилування. Такий стан справи задержується до найновіших часів.

Зворот приходить аж у новій добі. Загальний розквіт людського знання, а з ним і зродження нових наук та повінь друкованого слова поставили нефахових бібліотекарів - аматорів у критичне положення. Потрібно було більше знання, спеціяльних студій і часу, щоб розв'язати модерні проблеми бібліотекознавства.

І так з конечности виринає потреба нової професії книгознавців, вишколених у своєму фаху. З'єднані Стейти Америки і Англію можна уважати за колиску формування нової професії.

Не легко було бібліотекарям увійти в суспільність як новій професії. Змагання і конкуренція, що існують між поодинокими професіями, які борються за привілеї, престиж, прибутки і впливи в суспільстві, сповільнювали розвиток бібліотекознавства як нової професії. Бібліотекарям довелося боротися за свої права.

Опінія і ставлення громадянства до нової професії змінюються поволі і ступнево. Не вишколені, неінтеліґентні бібліотекарі, що ще й донині залишилися в книгозбірнях, радше як упорядники і сторожі книжок, а не як їхні знавці, загальмовували цей процес. Треба було конче піднести освітній стандарт книгознавців. Вже не вистачало тільки практичного приучування, треба було теоретичного знання і систематичної науки.

І в таких обставинах у 1887 році постала перша бібліотекарська школа. Зорганізував її визначний реформатор книгознавства Мелвіл Дюї при Колумбійському університеті. Ідею Дюї прийняли й інші американські університети, організуючи потрібні школи у себе.

В 1923 році Чарлз Вілліямсон перевів основну реформу бібліотекарського вишколу і від того часу книгознавство стало академічною професією.

Щоб стати професіональним бібліотекарем, сьогодні треба студіювати п'ять років. Чотири роки припадають звичайно на університетські студії якогось предмету (філософії, теології і т. п.), а один рік, себто п'ятий призначений виключно на бібліотечні дисципліни.

Для кращої орієнтації наведемо деякі з цих дисциплін (взяті з Вестерн Різерв Юніверсіті з Клівленду:

1) Адміністрація книгозбірень, 2) Історія бібліотек, 3) Державні документи, 4) Теорія клясифікацій, 5) Книжки та їх читачі, 6) Дослідна праця в бібліотекарстві, 7) Документація і механізація в бібліотеках, 8) Спеціялізація, 9) Джерела інформацій, 10) Організація і каталогування книжок, 11) Історія книжки.

Наведені дисципліни з деякими змінами викладають майже по всіх бібліотекарських школах.

Америкен Лайбрері Ассосіейшен, найбільша організація бібліотекарів, що нараховує понад 36.000 професіональних сил, опрацювала т. зв. „мінімальні стандарти" для цих шкіл. І тільки ті школи, що придержуються цих стандартів, можуть бути акредитовані і мають право надавати „Мастер ов лайбреді саєнс". Таких шкіл у З'єднаних Стейтах Америки є коло 35.

Не акредитовані школи випускають кандидатів виключно для своїх льокальних потреб, і абсольвентові такої школи тяжче дістати працю в іншому стейті чи у федеральній установі.

Запотребування на бібліотекарів у З'єднаних Стейтах Америки велике і тому можливі деякі відхилення від загальнозобов'язуючих приписів.

1927 року в Чиказькому університеті запроваджено докторат з бібліотечних наук.

Дальший вишкіл бібліотекарів відбувається у професійних товариствах, а також під час практики, бо деякі стейти вимагають від своїх бібліотекарів т. зв. стейтових іспитів, які можна складати щойно після 5-річної бібліотечної практики. Склавши такий іспит, бібліотекар дістає сертифікат праці.

Всіми справами освіти бібліотекарів керує найвища установа, т. зв. Борд ов едюкейшен фор Лайбреріеншіп ов де Амерікен Лайбрері Ассосіейшен.

Спецілізація, що почалася в другій половині XIX століття і охопила майже всі ділянки модерних наук, не могла поминути й бібліотекознавство. Щоб іти з духом часу, нова професія витворила також і нового бібліотекаря - фахівця, який почав працювати в спеціяльних бібліотеках, що, мов гриби по дощі, повиростали в добі зрізничкування поодиноких наук. Спеціяльні бібліотекарі стали потрібні для торговельних спілок, шпиталів, музеїв, дослідних лябораторій, летунських підприємств.

(Закінчення буде)

80-ліття кобзаря Конопленка-Запорожця

Вінніпег. — Як повідомлено в „Заклику патронату приятелів української культури і мистецтва" у Вінніпегу, з липня 1970 р., відомому кобзареві в Канаді Павлові Конопленкові - Запорожцеві сповнилось 80 років життя. Від 1955 року до 1970 року включно він дав кругло 500 концертів у Канаді і в ЗСА, в тому й через радіо та телевізію. Деякі його пісні в супроводі кобзи передавались в Україну через радіостанцію „Свобода". Маестро П. Конопленко - Запорожець є автором книжки „Кобза і бандура", що вийшла кілька років тому в Канаді; раніше він наспівав довгограйну патефонну платівку, з 12 музично-вокальними точками, яку випустила нюйоркська фірма „Фолквейс". У згаданому заклику, підписаному релігійними і громадськими діячами, повідомлено, що кобзар П. Конопленко-Запорожець заплянував цього року велике концертове турне.

Побажання з нагоди Дня Праці

Концерт Музичної Студії проф. Зої Маркович

Філядельфія, Па. — 14-го червня у великій залі Горожанського Клюбу відбувся концерт учнів (ць), Музичної Студії гри на фортепіяні, проф. Зої Маркович. Концерт пройшов з успіхом. Заля була повиповнена батьками учнів і численно зібраними гістьми, захопленими грою учнів(ць). Заповідала асистентка проф. З. Маркович Зоя Граур-Корсун.

Програма охоплювала твори західньо-европейських і українських композиторів.

У першій частині концерту були 43 виступи учнів (ць) Студії, в тому 26 сольових. Концерт розпочала 5-ти річна Ольга Василів, яка вивчає гру на фортепіяні щойно два місяці. Ніна Пацовська і Леся Крих виконали свої музичні п'єси незвичайно вдало. Христина Квітка, Тоні Полумбо, Юліяна Квітка, Мирон Касіян, Олександер Граур, Люба Пришляк, Рома Касіян, Таня Фаріон, Лорейн Доманська, Марія і Таня Німилович відзначилися своєю досконалою музичною технікою.

Найгарніше грали: Сара Клевел, Юрій Іваськів, Ярема Скіра, Олег Кондрат, Еріка Райбріч, Світляна Квітка, Надя Мельник, Маріянна Пришляк, Ярослав Бернадин, Оксана Кондрат і Зоріян Дубенко.

Патриція Леонард вивчає гру на фортепіяні щойно півроку, але виконала п'єси другого року і грала дуже добре.

Удругій частині концерту грали вже заавансовані учні, та виконували складні музичні твори з незвичайною вмілістю. Ось вони: Петро Полумбо, Марія Мадай, Христина Кушнір, Юрій Пенцак і Лавра Райбріч. Особливо відзначилася ,тут, Тамара Петришин ,яка чудово виконала Баха — „Сольфеджістто" і з такою самою музичною бравурою заграла Світляна Мельник — Бетговена „Німецький танок", а також Портія Райбріч, яка виконала Шопена „Польонез" і Люїза Граур, яка заграла Рахманінова „Полішинель". Слід відмітити, що Люїза Граур — це талановита піяністка. Вона зі своєю сестрою Зоєю заграли наприкінці концерту Гайдна „Циганське Танго" і викликали бурхливі оплески слухачів.

Після закінчення концерту вдячні батьки піднесли проф. Зої Маркович китицю квітів і дякували за її труд.

Пані Зоя Маркович — це професорка Київської Державної Консерваторії, походить з родини українських артистів. Її мати знана артистка Ара Лаврівська а тітка — відома артистка українських театрів Саксаганського — Люба Ліницька.

У своїй школі проф. Зоя Маркович продовжує методику школи композитора Фр. Ліщта, творця угорських рапсодій. Її вчителем був учень геніяльного Ліщта — проф. Янкелевич.

Проф. З. Маркович дбає, щоб її учні вивчили музичний стиль славних композиторів, і в сольовій грі, і в ансамблях.

Музична Студія проф. З. Маркович стоїть на високому мистецькому рівні.

Бажаємо нашій славній піяністці проф. Зої Маркович якнайкращих успіхів у її дальшій праці.

Щасти, Їй Боже!

Проф. Іван Попель

Відділ ОЖ ОЧСУ в Чикаґо працює

Коли б ми так провели прожектором по Чикаґо, то напевно зупинилися б і приглянулись до діяльности ще досить молодого, але вже доволі сильного й активного Відділу ОЖ ОЧСУ, головою якого є п-і Надія Голяш. Коли п-і Уляна Целевич, голова Головної Управи ОЖ ОЧСУ в ЗСА, запропонувала заснувати Відділ у Чикаґо, тоді було нас п'ять пань, а саме: Надія Голяш, Марія Косарчин, Надія Ярецька, Стефанія Галамай і Ангелина Срібна. Завдячуючи п-і Стефанії Галамай ,яка енерґійно й віддано працює, наш Відділ нараховує сьогодні 120 членів.

Відділ засновано 9-го вересня 1968 р. За той час відбуто багато імпрез. Заходом ОЖ ОЧСУ відбувся літературний вечір в Чикаґо, на якім почесним гостем був наш відомий письменник Л. Полтава. Літературний вечір відбувся при чайку й солодкім печиві, яке наші п-ні самі приготовляли. Щороку влаштовуємо Андріївські Вечори за нашими старими звичаями. Вечори проходять весело, в товариській атмосфері. Однією з найкращих імпрез нашого Відділу, які вже ввійшли в традицію, є Свято Весни з гагілками, а осінню — Обжинки за всіма нашими гарними українськими звичаями. Танки й пісні, пов'язані з тими святами, виконують по-мистецьки молоді дівчата з СУМА. Відділ наш завжди й усюди бере активну участь у всіх імпрезах, які тільки вібуваються з рамени Організацій Визвольного Фронту. Крім імпрез, Відділ ОЖ ОЧСУ щороку на Різдво й на Великдень висилає пачки воякам-українцям до В'єтнаму, які там, далеко від нас, б'ються з найбільшим ворогом людства, комунізмом. Пачки висилається харчові, а в них усе те, що скоро не псується, як тісточка, сушена ковбаса, горіхи, цукорки та овочеві порошки, які вони вживають до пиття з водою. На Різдво вкладаємо у кожен пакунок свічечку з синьожовтою стяжечкою, а на Великдень, — писанку, а також карточки із святочними побажаннями. За ті пачки наш Відділ дістав писемну подяку від Головнокомандувача американських військ у В'єтнамі, а від самих наших вояків дістаємо дуже зворушливі листи з подяками. Трапляється й таке, що дехто з наших хлопців і не вміють писати по-українськи, але та іскорка національної гордости, що він українець, розгоряється по одержанні дарунку. Наші юнаки бачуть, що ми хоча й далеко від них, але не забуваємо і завжди старається втримувати тісний зв'язок із ними. Адреси наших юнаків у В'єтнамі пересилаємо до українських студентських осередків, щоб наші дівчата-студентки листувалися з ними, упримнюючи їм час у далеких джунґлях серед вихору боротьби за людські права з кровожадним безбожницьким комунізмом.

У одному листі наш юнак просив нас, щоб вислати йому український національний прапор, щоб разом із американським прапором повівав над окопами, кажучи світові, що нащадки славних козаків, діти хоча й поневоленої тепер Москвою, але нескореної України, боряться в рядах американської армії за право вільно думати й жити кожній людині на землі, а не в ярмі. Такий пропор п-і Косарчин, член Управи нашого Відділу, разом із своїми донями вишили й відіслали юнакові, який просив. Як заступниця голови нашого Відділу, можу з гордістю сказати, що ОЖ ОЧСУ в Чикаґо працює для добра й користи нашої української спільноти на чужині й бажаю нашому Відділові дальшого розвою й продуктивної праці на вільній землі Вашинґтона, для добра й слави України.

Ангелина Срібна

СЛІДАМИ ПОХОДУ КОВПАКА

Група колишніх учасників большев. маршу партизана Ковпака, писали „Известия" з 26 серпня, пішла шляхами походу в Карпатах, роблячи фотознімки й фільмуючи ті місця, записуючи на магнетофонній стрічці спогади про бої в окремих районах. „З'їхались партизани з Прикарпаття, Москви, Новосибірську, Тбілісі" ... Якщо та група складається з дійсних учасників переходу ковпаківців, то напевно у їхніх спогадах не раз і не двічі буде згадана героїчна УПА, яка настільки шарпала большевиків, що той похід не дав реальних наслідків.

25-річчя „Руского Слова" в Югославії

Цього літа минуло 25 років від часу появи першого числа в м. Руский Керестур у Югославії газети для українського - русинського населення в тій країні, під назвою „Руске Слово". Дня 15 червня 1945 року вийшло перше число „Руского Слова", накладом 800 примірників. Нині газета виходить у м. Новий Сад ,накладом 2.400 примірників, у редакції працюють дев'ять журналістів. На жаль, „Руске Слово" не надходить реґулярно за кордон, ані його не одержує редакція „Свободи". На території Югославії, головно в районі Руского Керестуру та Вачки, проживає понад 40.000 українців - русинів. Їхні часопис виходив ще й перед комуністичною Югославією.

Закінчено вписи на Лювенський університет

Брюссель. — У серпні закінчились вписи на католицький університет у м. Лювені, Бельгія, де українці мають змогу перебувати в своєму студентському гуртожитку, провадити товариське життя; за посередництвом архиєпископа Івана Бучка українські студенти можуть одержати стипендії від Апостольського Престолу з Риму. Студенти слухають щотижня двогодинні виклади на Курсі Українознавства. Кандидат до вступу в Лювенський Університет повинен мати закінчену середню освіту й добру характеристику місцевого українського душпастиря, пройти курс українознавства при Українському Вільному Університеті в Мюнхені, чи вдома, в місті поселення. Для зацікавлених на майбутнє подаємо адресу, де можна одержати докладні інформації про вступ на той Університет:

Rev. Kit Iwan,
Halfmaartstraat 15, B-3000
Lueven, Belgium.

Стипендистки СУА в Бразилії

Філядельфія. — Головна Управа Союзу Українок Америки в журналі „Наше Життя", ч. 7/1970 інформувала, що „число наших стипендисток у Бразилії збільшується". Вже третій рік надсилає допомогу 18-літній студентці гімназії Терезі Шишук із Барра Гранде 33-ий Відділ СУА в Клівленді; 101-ий Відділ СУА ім. Л. Костенко в Чикаґо дав стипендію Ользі Галицькій, вихованці Інституту св. Ольги в Бразилії; третю стипендію уфондував 68-ий Відділ в Сиракюзах для студентки Юлії Слободи; четверту, хоч неповну, стипендію уфондував 64-ий Відділ в Ню Йорку для майбутньої вчительки Катерини Хом'як. Всі стипендистки — нащадки третього покоління, народженого в Бразилії, і всі вільно володіють українською мовою.

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що у вівторок, 1-го вересня 1970 р. на 69-му році життя,
упокоївся в Бозі
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, БРАТ і ДІДУНЬО

бл. п.
АНДРІЙ ПЕРЕТЯТКО

учасник Визвольних Змагань,
нар. 29-го листопада 1901 р. в селі Грусятичі,
пов. Бібрка, Україна.

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 4-го вересня 1970 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 5-го вересня 1970 року з того ж заведення о год. 9-ій рано до церкви св. Юра, а відтак на цвинтар St. Reymont в Бронксі, Н. Й.

В глибокому смутку:
дружина АНАСТАСІЯ
дочка МАРІЯНА КУНИЦЬКА з мужем МИКОЛОЮ та дітьми: ГРИГОРІЄМ, МАТВІЄМ, НІЛЕМ, АНДРІЙКОЮ, ЕЙМІ і ЛОРЕЮ
син СТЕПАН з дружиною АНТОНІНОЮ
сестра КАТЕРИНА КОНКОЛОВСЬКА з мужем ВАСИЛЕМ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого, ніколи Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, БРАТА і СТРИЙКА

сл. п. мґра Ярослава Степана СПОЛЬСЬКОГО

буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
у ЦЕРКВІ СВ. О. МИКОЛАЯ
при Квін-Белвудс у Торонті
в суботу, 12-го вересня 1970 року
о год. 11-ій рано

Після Служби Божої, о год. 12-ій
на ЦВИНТАРІ ПРОСПЕКТ
(Секція 21-ша, в'їзд від вул. Роджерс)
відбудеться
ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА НА МОГИЛІ ПОКІЙНОГО

Просимо Родину, Друзів і Знайомих взяти участь у Богослуженнях та разом з нами помолитись за Вічний Спокій Його Душі.

Горем прибиті:
дружина — МАРІЯ
син — ЮРКО з дружиною МАРУСЕЮ
донька — ХРИСТЯ
син — МИРОН
брат — РОМАН з дружиною СЛАВОЮ і Доньками
братанич — АНДРІЙ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ
бл. п. ОКСАНИ ГРУШКЕВИЧ
і МОТРІ ГРУШКЕВИЧ-БІГУН
замість квітів на могилу
10.00 долярів
на Фонд Пластової Домівки в Дітройті складають
Сяся і Микола ЗАЛОЗЕЦЬКІ

Молода українка воює за нові дерева

Джамейка, Н.Й. — Молода українка, вчителька мистецтва в Ендрю Джексон гай скул в Кембрії, зеленоока Ірина Несторович наполягає на своєму: вона не хоче дозволити нюйоркській телефонічній компанії встановити на її гарній, зеленій вулиці телефонного стовпа, зате домагається від міста, щоб воно посадило там нове дерево. Газета „Лонг Айленд Прес" з 29 серпня помістила фотознімку, на якій видко п-у Ірину Несторович і поліциста, котрому вона сказала: „Спершу ви мене хіба заберете звідси силою, аніж „прикрасите" нашу зелену вулицю телефонічним стовпом". Три тижні тому міські робітники витягли з землі на 87 вулиці 15-літнього золотого клена. Телефонічна компанія хоче вкопати на тому місці стовпа, але Ірина Несторович, яка прибула 21 рік тому до ЗСА, її мати п-і Ярослава, їхній вуйко Михайло Савчин, д-р С. Краузе, п. А. Машке й інші мешканці вулиці влаштували своєрідну демонстрацію й домагаються, щоб місто посадило там деревину, тим більше, що цей 1970 рік проголошений в ЗСА Днем Землі. Представник телефонічної компанії пояснив демонстрантам, що компанія не має ніякого відношення до насаджування дерев. Він сказав також, що компанія видає мільйони й робить все можливе, щоб прокладати дроти й кабелі під землею, але не всюди на це є змога. Поліція розмирила демонстрантів і робітників, однак, жителі вулиці будуть далі добиватись свого права — мати на своїй вулиці зелені дерева, а не стовпи. „Лонг Айленд Прес" подав, що п-а Ірина Несторович — українка.

Заникає ріка Дністер

Ріка Дністер ,що розпочинається невеликим струмочком на схилах Карпатських гір ,вважається „національною рікою" в Молдавії — Молдавській АССР, поети складають там про неї такі ж вірші, як в Україні про Дніпро. Але Дністер, раніше повноводний і багаторибний у Молдавії, тепер міліє, забруднюється, цінні породи риб в ньому вже загинули. „Правда" з 27 серпня в нарисі „Як допомогти Дністру?" подала, що підприємства Івано-Франківської і Львівської областей зливають у Дністер непотріб, забруднену нафтою і хемікаліями воду тощо, з „колгоспних господарств течуть у Дністер гнійні рівчаки". Притока Дністра, річка Стрий, несе в Дністер „нафтові плями". І в самому Кишеневі в Молдавії річку загачують різним брудом. Знавець Дністра, член Академії Наук Молдавської АССР проф. М. Ярошенко, перестерігає, що дальше забруднення Дністра приведе до зникнення в нім риби й до того, що з нього не зможуть брати воду для населення таких міст, як Кишинів і Одеса.